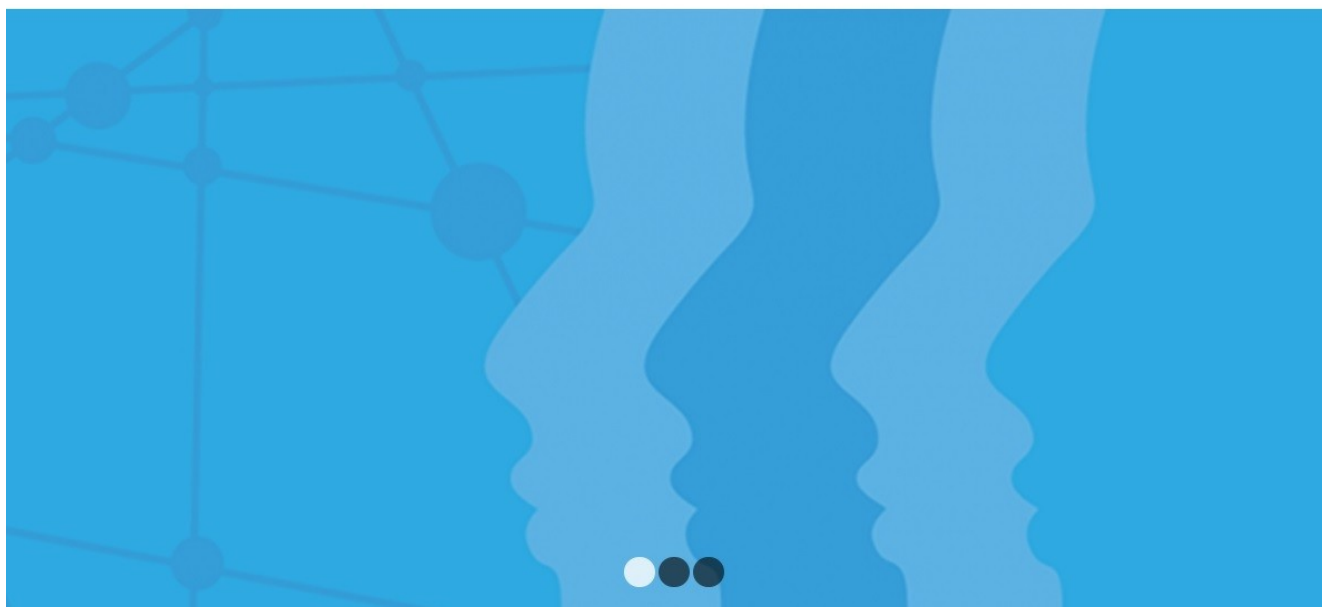

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Європейська федерація академій природничих і гуманітарних наук (All European Academies/ ALLEA) оприлюднила оновлену редакцію Європейського кодексу академічної доброчесності.

Пропонуємо неофіційний переклад цього документу

1. Принципи

Належна дослідницька практика ґрунтується на фундаментальних принципах дослідницької доброчесності. Вони спрямовують окремих осіб, установи та організації в їхній роботі у контексті практичних, етичних та інтелектуальних проблем, притаманних дослідженням.

До таких принципів належать:

– надійність у забезпеченні якості досліджень, що знаходить своє відображення у проектуванні, методології, аналізі та використанні ресурсів;

- доброчесність у розробці, проведенні, рецензуванні, звітуванні та поширенні результатів досліджень у прозорий, справедливий, повний та неупереджений спосіб;
- повага до колег, учасників дослідження, суб'єктів дослідження, суспільства, екосистем, культурної спадщини та навколишнього середовища;
- відповідальність за весь процес дослідження – від ідеї до публікації, за управління ним та його організацію, за навчання, нагляд, наставництво і соціальний вплив.

2. Належні дослідницькі практики

Цей розділ описує належну дослідницьку практику у таких контекстах: дослідницьке середовище; навчання, нагляд та наставництво; процедури дослідження; гарантії; практика та управління даними; колаборації; видавництво, розповсюдження та авторство; огляд та оцінка.

2.1. Досліджуйте навколишнє середовище

Науково-дослідні установи та організації сприяють підвищенню обізнаності та ресурсним стимулам для забезпечення культури дослідницької доброчесності.

Науково-дослідні установи та організації, створюють середовище взаємної поваги та просувають такі цінності, як справедливість, різноманітність та інклюзивність.

Науково-дослідні установи та організації створюють середовище, вільне від надмірного тиску на дослідників, що дозволяє їм працювати незалежно та відповідно до принципів належної дослідницької діяльності.

Науково-дослідні установи та організації демонструють лідерство у прозорих політиках та процедурах належної дослідницької діяльності, а також забезпечують прозоре та відповідне поведіння у разі виникнення сумнів стосовно неправомірної поведінки та порушення доброчесності.

Науково-дослідні установи та організації активно підтримують та захищають, тих, хто займається вивченням сумнівних випадків.

Науково-дослідні установи та організації підтримують відповідну інфраструктуру для створення, управління й захисту даних, а також у всіх формах вивчають матеріали, які є важливими для відтворюваності, видимості та підзвітності.

2.2. Навчання, нагляд та наставництво

Науково-дослідні установи та організації забезпечують ретельну підготовку дослідників з питань дизайну, методології, аналізу, розповсюдження досліджень та комунікації.

Науково-дослідні установи та організації проводять відповідну та адекватну підготовку з питань етики й доброчесності досліджень, щоб гарантувати, що усі зацікавлені особи ознайомлені з відповідними кодексами та правилами, мають необхідні навички для їх застосування у рамках власних досліджень.

Старші наукові співробітники, керівники досліджень та наукові керівники наставляють членів своєї команди, подають приклад та надають конкретні вказівки і навчають, забезпечуючи тим самим належне проведення дослідження.

Дослідники продовж усієї своєї кар'єри, від молодшого до найстаршого рівня, проходять навчання з питань етики та доброчесності.

2.3. Процедури дослідження

Дослідники ураховують сучасний стан у відповідній галузі при розробці дослідницьких ідей.

Дослідники розробляють, проводять, аналізують та ретельно документують дослідження, роблячи це прозоро та виважено.

Протоколи дослідження ураховують (є чутливими) до відмінностей між учасниками дослідження, такі як вік, стать, культура, релігія, світогляд, етнічна приналежність, географічне розташування та соціальне положення.

Дослідники правильно і сумлінно використовують дослідницьку базу /фонди.

Своїми висновками дослідники діляться у відкритий, чесний, прозорий і точний спосіб, поважаючи конфіденційність даних або висновків, коли це юридично необхідно.

Дослідники повідомляють про свої висновки та методи, включаючи використання зовнішніх послуг / сервісів, інструментів штучного інтелекту та автоматизованих інструментів, у спосіб, сумісний із прийнятими нормами цієї дисципліни, який полегшує перевірку або реплікацію /повторення, де це можливо.

2.4. Гарантії

Дослідники, науково-дослідні установи та організації дотримуються відповідних кодексів та правил.

Дослідники ставляться до учасників і суб'єктів дослідження (будь то люди, тварини, культурні, біологічні, екологічні чи фізичні дані) та пов'язаних з ними відомостями з повагою та обережністю, відповідно до юридичних норм та етичних принципів.

Дослідники поважають і приділяють належну увагу здоров'ю, безпеці та добробуту тих спільнот, співавторів та ін., хто пов'язаний з їхнім

дослідженням.

Дослідники визнають і зважують потенційну шкоду і ризики, пов'язані з їх дослідженнями та їх подальшим застосуванням, і намагаються пом'якшати можливі негативні наслідки.

Дослідники опікуються виходом дослідження за вузькі професійні межі, – наприклад, через громадянську науку або спільні дослідження, і приймають на себе відповідальність за забезпечення стандартів доброчесності досліджень, нагляду, навчання та гарантій.

2.5. Практика управління даними

Дослідники, науково-дослідні установи та організації забезпечують належне управління, керування та збереження усіх даних, метаданих, протоколів, кодів, програмного забезпечення та інших дослідницьких матеріалів упродовж розумно визначеного та чітко встановленого періоду.

Дослідники, науково-дослідні установи та організації гарантують, що доступ до даних буде настільки відкритим і настільки обмеженим, наскільки це необхідно у рамках дотримання принципів FAIR для управління даними.

Дослідники, науково-дослідні установи та організації мають бути відкриті та прозорі в частині надання та отримання доступу до даних, метаданих, протоколів, коду, програмного забезпечення та інших дослідницьких матеріалів, а також дозволу на їх використання.

Науковці інформують учасників дослідження про те, як їхні дані будуть залучені у повторний обіг /використання, як надаватиметься доступ, здійснюватиметься збереження та видалення даних відповідно до вимог з GDPR.

Дослідники, науково-дослідні установи та організації визнають дані, метадані, протоколи, коди, програмне забезпечення та інші дослідницькі матеріали законними та цитованими продуктами досліджень.

Дослідники, науково-дослідні установи та організації повинні забезпечити, щоб будь-які контракти або угоди, пов'язані з результатами досліджень, включали справедливі положення щодо управління їх використанням, володінням та захистом прав інтелектуальної власності.

2.6. Спільна робота / колаборації

Усі партнери по науковому співробітництву несуть відповідальність за цілісність дослідження та його результатів.

Усі партнери, які співпрацюють у рамках дослідження, від початку офіційно погоджуються і у подальшому контролюють, щоб процес адаптації (за необхідності) цілей дослідження та комунікація під час нього відбувалась

максимально прозоро та відкрито.

Усі партнери, які співпрацюють у рамках дослідження, від початку офіційно погоджують, контролюють та адаптують, за необхідності, очікування та стандарти забезпечення цілісності дослідження, а також норми і правила захисту інтелектуальної власності співробітників, процедури вирішення конфліктних ситуацій та можливі випадки неправомірної /недобросовісної поведінки.

Усі партнери, які співпрацюють у рамках дослідження, мають консультуватися та офіційно затверджувати матеріали для публікації результатів дослідження, а також інші форми розповсюдження або використання цих результатів.

2.7. Видавництво, розповсюдження та авторство

Автори офіційно узгоджують послідовність авторства, визнаючи, що саме авторство ґрунтується на: (1) значному внеску у дизайн дослідження, збір відповідних даних, їх аналіз та/або інтерпретацію; (2) робочому та/або критичному рецензуванню; (3) схваленні остаточної публікації; (4) згода нести відповідальність за зміст публікації, якщо інше не буде зазначено у самій публікації.

Автори включають «Заяву про внесок автора» в остаточну публікацію, де це можливо зробити, щоб описати внесок та відповідальність кожного автора.

Автори визнають важливу роботу та внесок тих, хто не відповідає критеріям авторства, у т.ч. помічників і спонсорів, які уможливили дослідження.

Автори розкривають будь-яку фінансову та нефінансову інформацію про конфлікт інтересів, а також джерела підтримки дослідження або публікація.

Автори та видавці оперативно вносять виправлення або відкликають публікації, якщо це необхідно, щоб процес відкликання був зрозумілим і були вказані причини ретракції, вказуючи авторство виправлень, здійснених після публікації.

Автори, дослідницькі установи, видавці, спонсори та дослідницька спільнота визнають, що негативні результати можуть бути такими ж цінними та актуальними для публікації, як і позитивні.

Автори забезпечують точність та чесність у спілкуванні з колегами, політиками та суспільством в цілому.

Автори прозорі у своїх комунікаціях, інформаційно-просвітницькій діяльності та взаємодії з громадськістю щодо припущень та цінностей, які впливають на їхні дослідження, а також забезпечують надійність доказів.

Автори дотримуються тих самих критеріїв, що й ті, що описані вище, незалежно від того, чи належать їх публікації до передплатного журналу відкритого доступу або в будь-якій іншій формі публікації, включаючи

сервери препринтів.

2.8 Рецензування та оцінювання

Дослідники серйозно ставляться до своїх зобов'язань і відповідальності перед дослідницькою спільнотою шляхом оцінювання та рецензування, і ця робота визнається та винагороджується дослідниками, науково-дослідними установами та організаціями.

Дослідники, науково-дослідні інститути та організації розглядають та оцінюють матеріали, подані для публікації, фінансування, просування чи винагородження у прозорий та обґрунтований спосіб, а також розкривають інформацію про використання штучного інтелекту та автоматизованих інструментів.

Рецензенти та редактори заявляють про будь-які фактичні або можливі конфлікти інтересів і, за необхідності, відмовляються від участі в обговоренні та прийнятті рішення про публікацію, фінансування, кар'єрне просування або винагородження.

Рецензенти дотримуються конфіденційності відповідно до попередньої угоди про умови розкриття інформації.

Рецензенти та редактори поважають права авторів та заявників і запитують дозвіл на використання представлених ідей, даних або інтерпретацій.

Дослідники, науково-дослідні установи та організації застосовують методи оцінювання, які базуються на принципах якості, просування знань і впливу, які виходять за рамки кількісних показників і враховують різноманітність, інклюзивність, відкритість та співпрацю.

3. Порушення належних дослідницьких практик

Дуже важливо, щоб дослідники володіли знаннями, методиками та етичними практиками, пов'язаними з їх сферою діяльності. Недотримання належної дослідницької практики порушує професійні норми, шкодить дослідницькому процесу, призводить до деградації стосунків між дослідниками, підриває довіру та надійність дослідження, призводить до марного витрачання ресурсів та може наносити шкоду суспільству чи навколишньому природному середовищу.

3.1 Неприйнятні дії

Традиційно вважається, що недоброчесна поведінка під час дослідження проявляється у фабрикації, фальсифікації і плагіаті.

- Фабрикація – створення уявних даних або результатів і представлення їх так, ніби вони справжні.
- Фальсифікація – маніпулювання матеріалами досліджень, опису обладнання, надання зображень або опису процесів, або зміна, пропуск

чи приховування даних / результатів без належного обґрунтування.

- Плагіат – це використання чужих робіт або ідей без належного посилання на першоджерело.
- Існують також інші порушення доброчесної дослідницької практики, які спотворюють дані дослідження або порушують цілісність процесу дослідження. Приклади таких інших неприйнятних практик включають (але не обмежується ними) наступні:
- Дозволити спонсорам, грантодавцям або іншим особам ставити під загрозу незалежність і неупередженість процесу дослідження або опису / звіту про результати дослідження.
- Зловживання посадою / становищем для заохочення до порушень цілісності дослідження або для просування свого власної кар'єри.
- Затримка або перешкоджання роботі інших дослідників.
- Неналежне використання статистики.
- Приховування використання ШІ або автоматизованих інструментів у створенні вмісту чи підготовці публікацій.
- Приховування даних або результатів досліджень без належного обґрунтування.
- Подрібнення результатів досліджень для збільшення кількості дослідницьких публікацій («публікаційне салямі»).
- Вибіркове або неточне цитування.
- Невиправдане розширення бібліографії дослідження, щоб догодити редакторам, рецензентам, колегам чи маніпулювання бібліографічними даними.
- Маніпулювання авторством або нівелювання /знецінення ролі інших дослідників у публікаціях.
- Повторне видання основних частин власних попередніх публікацій, у т.ч через поширення перекладів без належного зазначення або цитування оригіналу («самоплагіат»).
- Встановлення, підтримка або навмисно використовуючи журнали, видавництва, події або послуги, які підривають якість досліджень («хижі» журнали або конференції та паперові фабрики).
- Участь у картелях рецензентів і автори змовляються рецензувати один одного публікацій.
- спотворення наукової інформації, дані, участь або інтереси.
- Звинувачення дослідника в неправомірній поведінці або інші порушення у зловмисний спосіб.
- Ігнорування передбачуваних порушень дослідження цілісності іншими або приховування неналежної реакції на неналежну поведінку чи ін порушення установами.

У найсерйозніших формах неприйнятні практики підлягають санкції, але на самому необхідно докласти принаймні всіх зусиль, щоб запобігти, перешкоджати та зупиняти їх за допомогою навчання, нагляд, наставництво та через в розвитку позитивних і підтрим дослідницьке середовище.

3.2 Робота з порушеннями і звинувачення у неналежній поведінці

Національні та інституційні підходи щодо визначення порушення належної дослідницької практики і звинувачення у неналежній поведінці відрізняються. Однак ці підходи завжди мають бути орієнтовані на забезпечення інтересів суспільства і дослідницького співтовариства. Отже, необхідно дотримуватись наступних принципів розслідування:

- Будь-хто, кого звинувачують у неправомірній дослідницькій поведінці, вважається невинним, доки не буде доведене протилежне.
- Розслідування має бути справедливим, всебічним, доцільним, безкомпромісним, об'єктивним і ретельним.
- Сторони, які беруть участь у розслідуванні, повинні заявляти про будь-який конфлікт інтересів, який може виникати під час розслідування.
- Розпочаті розслідування обов'язково доводяться до завершення.
- Розслідування проводяться конфіденційно щоб захистити причетних осіб.
- Інституції захищають права добросовісних викривачів під час розслідувань та гарантують, що їхні кар'єрні перспективи не будуть під загрозою.
- Загальні процедури стосовно дій щодо порушення належної дослідницької практики мають бути відомі та загальнодоступні для того, щоб забезпечити прозорість.
- Особам, звинуваченим у порушеннях під час дослідження, надається повна інформація про звинувачення, забезпечується участь у справедливому процесі та надається можливість відповіді на звинувачення й подання доказів.
- При розслідуванні неправомірної поведінки дослідників розглядається роль як окремих осіб, так і установ, які сприяли порушенню доброчесних дослідницьких практик.
- Заходи, які вживаються до осіб, щодо яких звинувачення у неналежній поведінці підтверджено, мають бути пропорційні тяжкості порушення.
- Також має бути передбачене вжиття відповідних відновлювальних заходів у разі, якщо дослідники виправдовуються у звинуваченнях щодо неправомірної поведінки.

Додаток 1. Ключові ресурси

All European Academies (ALLEA) (2013). "Ethics Education in Science: Statement by the ALLEA Permanent Working Group on Science and Ethics." www.allea.org/wp-content/uploads/2015/07/Statement_Ethics_Edu_web_final_2013_10_10.pdf [Accessed 26/04/2023]

All European Academies (ALLEA) (2018). "Ethical Aspects of Open Access: A Windy Road." <https://www.allea.org/wp-content/uploads/2018/12/Ethical-Aspects-of-Open-Ac>

[cess-Report.pdf](#) [Accessed 26/04/2023]

AllTrials (2013). <http://www.alltrials.net/> [Accessed 26/04/2023]

American Association for the Advancement of Science (AAAS) (2017). "Ethics & Principles for Science & Society Policy-Making: The Brussels Declaration." <http://www.sci-com.eu/main/docs/Brussels-Declaration.pdf> [Accessed 26/04/2023]

American Society for Cell Biology (ASCB) Annual Meeting (2013). "San Francisco Declaration on Research Assessment." <https://sfdora.org/read/> [Accessed 26/04/2023]

Committee on Publication Ethics (COPE). Guidelines. <http://publicationethics.org/resources/guidelines> [Accessed 26/04/2023]

Directory of Open Access Journals (DOAJ). <https://doaj.org/> [Accessed 26/04/2023]

Embassy of Good Science. https://embassy.science/wiki/Main_Page [Accessed 26/04/2023]

EQUATOR Network. Reporting guidelines to enhance the quality and transparency of health research. <https://www.equator-network.org/> [Accessed 26/04/2023]

EURODAT Collaborative Data Infrastructure. <https://eudat.eu/data-management> [Accessed 26/04/2023]

European Citizen Science Association (ECSA). Guidelines and Policies. <https://www.ecsa.ngo/documents/> [Accessed 26/04/2023]

European Commission, Directorate-General for Research and Innovation (2020). "Six Recommendations for Implementation of FAIR Practice." <https://data.europa.eu/doi/10.2777/986252> [Accessed 26/04/2023]

European Commission, Directorate-General for Research and Innovation (2020). "Access to and Preservation of Scientific Information in Europe." <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6e5718ef-f179-11ea-991b-01aa75ed71a1> [Accessed 26/04/2023]

European University Association, Science Europe, European Commission – Directorate-General for Research and Innovation (2022). "Agreement on Reforming Research Assessment." <https://coara.eu/agreement/the-agreement-full-text/> [Accessed 26/04/2023]

FORCE11, Data Citation Synthesis Group, Martone M. (ed.) (2014). "Joint Declaration of Data Citation Principles." <https://doi.org/10.25490/a97f-egykh> [Accessed 26/04/2023]

Hicks D., Wouters, P., Waltman L., et al. (2015). "Bibliometrics: The Leiden Manifesto for Research Metrics." *Nature* 520, 429-431. <https://doi.org/10.1038/520429a> [Accessed 26/04/2023]

InterAcademy Partnership (IAP) (2016). "Doing Global Science: A Guide to Responsible Conduct in the Global Research Enterprise." <http://interacademycouncil.net/24026/29429.aspx> [Accessed 26/04/2023]

InterAcademy Partnership (IAP) (2022). "Combatting Predatory Academic Journals and Conferences." <https://www.interacademies.org/publication/predatory-practicesreport-English> [Accessed 26/04/2023]

International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE). "Defining the Role of Authors and Contributors." <http://www.icmje.org/recommendations/browse/rolesand-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html> [Accessed 26/04/2023]

Ministerial Conference on the European Research Area (2020). "Bonn Declaration on Freedom of Scientific Research." https://www.bmbf.de/bmbf/shareddocs/downloads/files/_drp-efrbonner_erklaerung_en_with-signatures_maerz_2021.pdf [Accessed 26/04/2023]

Moher D., Bouter, L., Kleinert, S., Glasziou, P., Sham, M.H., Barbour, V., et al. (2020). "The Hong Kong Principles for Assessing Researchers: Fostering Research Integrity." *PLoS Biology* e3000737. <https://doi.org/10.1371/journal.pbio.3000737> [Accessed 26/04/2023]

National Information Standards Organization (2022). CRediT (Contributor Roles Taxonomy). <https://credit.niso.org/> [Accessed 26/04/2023]

Open Access Scholarly Publishing Association (OASPA) (2022). "Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing." <https://oaspa.org/principlesof-transparency-and-best-practice-in-scholarly-publishing-4/> [Accessed 26/04/2023]

Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) Global Science Forum (2007). "Best Practices for Ensuring Scientific Integrity and Preventing Misconduct." <https://www.oecd.org/sti/sci-tech/40188303.pdf> [Accessed 26/04/2023]

Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) Global Science Forum (2022). "Integrity and Security in the Global Research Ecosystem." <https://read.oecd.org/10.1787/1c416f43-en> [Accessed 26/04/2023].

Research Data Alliance RDA (2016). "RDA/WDS Publishing Data Workflows WG Recommendations." <http://doi.org/10.15497/RDA00004> [Accessed 26/04/2023]

Research Data Alliance RDA (2016). "Data Description Registry Interoperability WG: Interlinking Method and Specification of Cross-Platform Discovery." <http://doi.org/10.15497/RDA00003> [Accessed 26/04/2023]

Standard Operating Procedures for Research Integrity (SOPs4RI). <https://sops4ri.eu/> [Accessed 26/04/2023]

Trusted Secure Data Sharing Space (TRUST) project consortium (2018). "Global

Code of Conduct for Research in Resource-Poor Settings.”
<https://www.globalcodeofconduct.org/> [Accessed 26/04/2023]

UK Academy of Medical Sciences (2016). “Perspectives on ‘Conflicts of Interest’.” <https://acmedsci.ac.uk/file-download/41514-572ca1ddd6cca.pdf> [Accessed 26/04/2023]

UNESCO (2021). “Recommendation on Open Science.”
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379949.locale=en> [Accessed 26/04/2023]

Vrije Universiteit Amsterdam Research Portal, Krishma Labib (2023). “Developing Guidelines for Research Institutions – Journey towards Research Integrity.”
<https://research.vu.nl/en/publications/developing-guidelines-for-research-institutionsjourney-towards-r> [Accessed 26/04/2023]

Wilkinson, M.D., Dumontier, M., Aalbersberg, I.J.J. et al. (2016). „The FAIR Guiding Principles for Scientific Data Management and Stewardship.” Scientific Data 3:160018. <http://doi.org/10.1038/sdata.2016.18> [Accessed 26/04/2023]

World Conference on Research Integrity (WCRI) (2010). “Singapore Statement on Research Integrity.” <https://wcrif.org/guidance/singapore-statement> [Accessed 26/04/2023]

World Conference on Research Integrity (WCRI) (2013). “Montreal Statement on Research Integrity in Cross-Boundary Research Collaborations.”
<https://wcrif.org/guidance/montreal-statement> [Accessed 26/04/2023]

World Conference on Research Integrity (WCRI) (2023). “Cape Town Statement on Fostering Research Integrity through Fairness and Equity.”
<https://www.wcrif.org/guidance/cape-town-statement> [Accessed 26/04/2023]

Детальніше: <https://allea.org/code-of-conduct/>,
<https://allea.org/wp-content/uploads/2023/06/European-Code-of-Conduct-Revised-Edition-2023.pdf>

Фото: скріншот

2024-02-22

Інформація з офіційного вебпорталу Національного репозитарію академічних текстів